

Myndigheten för samhällsskydd o beredskap
2014 -04- 07
Ärendenummer 2014-49-4

KLAGANDE

Arla Foods AB, 556579-4400
Box 747
391 27 Kalmar

MOTPART

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Växjö's dom den 26 juni 2013 i mål nr 1357-13,
se bilaga A

SAKEN

Farlig verksamhet enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet samt upphäver förvaltningsrättens
dom och Länsstyrelsens i Kalmar läns beslut den 1 mars 2013.

- Klaganden/ombudet
- Motparten/ombudet
- Försäkringskassan
- Förvaltningsrätten
- Socialstyrelsen
- Mynd för samhällsskydd och beredskap

- För kännedom
- För åtgärd
- För delgivning
-

YRKANDEN M.M.

Arla Foods AB (bolaget) yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och upphäver länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till överklagandet.

Kammarrätten har i målet inhämtat ett yttrande från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

VAD PARTERNA ANFÖRT

Bolaget

De nu föreliggande förhållandena är inte sådana att de motiverar att anläggningen ska omfattas av 2 kap. 4 § LSO. Under alla omständigheter saknas i ärendet tillräckligt underlag för att slå fast att verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Den aktuella anläggningen är ett mejeri i vilket det bedrivs osttillverkning. Verksamheten innefattar visserligen hantering av vissa brandfarliga och miljöfarliga ämnen. De mängder farliga ämnen som hanteras vid anläggningen är dock relativt små. Vidare är de produkter som används i tillverkningsprocessen inte av den art att de har klassificerats som sådana som kan orsaka allvarliga kemikalieolyckor.

Närmaste s.k. känslig verksamhet är en skola som är belägen mer än 300 meter från anläggningen. Vidare finns det äldreboenden ca 700-800 meter från anläggningen. De närmaste bostäderna är belägna ca 100 meter från anläggningen. De övriga verksamheterna såsom handelscentrum, kontor samt polishus är belägna ca 200-350 meter från anläggningen. Att notera är att varken handelscentrum, bostäder, kontor samt polishus utgör s.k. känsliga verksamheter. Sammanfattningsvis får verksamheten anses ha en

förhållandevis låg inneboende fara. Det föreligger därför inte någon särskild fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen förklarar sig inte ha något ytterligare att tillägga.

MSB:S YTTRANDE

Det kan ifrågasättas om underlaget till länsstyrelsens beslut är tillräckligt och om beslutet är motiverat på ett sådant sätt som krävs. Beslutet borde ha innehållit en tydligare precisering och avgränsning av vilket eller vilka farliga ämnen och vilken del i verksamheten som gör att anläggningen ska anses omfattas av 2 kap. 4 § LSO. Det borde också ha funnits ett resonemang, kopplat till angivna farliga ämnen, om vilka typer av olycksscenarioer och faror för allvarliga skador på människor eller miljö som länsstyrelsen grundar sin bedömning på. Dessutom borde ha angivits vad som gör att anläggningen bedöms behöva hålla eller bekosta en beredskap och vidta övriga nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa allvarliga skador utöver kommunens beredskap för räddningsinsatser. Beslutet ska grundas på en bedömning av farorna för allvarliga skador vid en olycka och behovet av kompletterande beredskap och övriga nödvändiga åtgärder vid anläggningen.

Av de farliga ämnen som är nämnda i beslutet bedömer MSB att ammoniak (och i viss mån salpetersyra vid ogynnsamma omständigheter) är det ämne som har störst inneboende fara för allvarliga skador på människor i omgivningen vid en olycka. Ammoniak är en färglös, giftig, alkalisk (basisk) gas med stickande lukt. Av handlingarna framgår att det finns totalt 2 700 kg ammoniak på anläggningen fördelat på fyra olika kylanläggningar om vardera ca 1 800 kg, ca 700 kg, ca 120 kg och ca 105 kg. Det framgår dock inte av handlingarna om ammoniaken lagras i tryckkärl som konden-

serad gas, i vätskefas eller löst i vatten. Lagringssättet är en väsentlig parameter, där lagring som kondenserad gas innebär störst potentiell fara. Det är inte uteslutet att ett större läckage av ammoniak, om den lagras som kondenserad gas, från någon av de två största kylanläggningarna skulle kunna leda till allvarliga skador på människor. Detta gäller såväl inom anläggningen som i omgivningen. Om det i sin tur ska leda till att anläggningen ska omfattas av 2 kap. 4 § LSO beror på den bedömning som länsstyrelsen, i samråd med kommunen, gör av vilken kompletterande beredskap och övriga nödvändiga åtgärder som i praktiken behövs vid anläggningen, i syfte att kunna hindra eller begränsa allvarliga skador vid en olycka.

RÄTTSLIG REGLERING M.M.

Av 2 kap. 4 § första stycket LSO framgår att vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. Av andra stycket framgår att den som utövar verksamheten är skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor som anges i första stycket.

Av 2 kap. 3 § förordningen om skydd mot olyckor (2003:789) framgår att länsstyrelsen ska, efter samråd med kommunen, besluta vilka anläggningar som omfattas av ägarens eller verksamhetsutövarens skyldigheter enligt 2 kap. 4 § LSO.

I förarbetena till LSO (prop. 2002/03:119 s. 54) anges att de typer av anläggningar som avses i bestämmelsen i 2 kap. 4 § är av olika karaktär. Det är inte möjligt att i författningstexten mer exakt definiera vilka olika anläggningar som omfattas. Dessutom blir nya typer av anläggningar

aktuella på grund av ny teknik, nya farliga ämnen m.m. En bedömning får därför även i fortsättningen göras från fall till fall.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Fråga i målet är om den verksamhet som bolaget bedriver på fastigheten Flodhästen 3 i Kalmar kommun är en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 4 § LSO.

Underlag för bedömningen i målet utgörs bl.a. av bolagets yttrande till länsstyrelsen med uppgift om de kemikalier som hanteras samt Brand-
skyddsenhetens i Kalmar kommun och MSB:s yttranden. Brandskydds-
enheten har i ett yttrande den 18 januari 2013 till länsstyrelsen bl.a. anfört
att det i nuläget, med den kunskap brandkåren för närvarande har, inte
bedöms vara skäligt att med stöd av 2 kap. 4 § LSO ställa några speciella,
extra krav på bolagets verksamhet, vare sig gällande personal, egendom
eller anläggningstekniska åtgärder.

Det saknas i länsstyrelsens utredning en analys av faran med de i målet
aktuella ämnena. Med hänsyn tagen till detta och till vad MSB och
brandskyddsenheten uttalat finner kammarrätten att det inte är erforderligt
utrett att bolagets verksamhet omfattas av 2 kap. 4 § LSO. Överklagandet
ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Gert Svenson Bodil Stelzer Maria Krönmark
referent

Föredragande Anna-Karin Andersson

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

Föredragande:
Per Gyllenstierna

DOM
2013-06-26
Meddelad i
Växjö

Mål nr
1357-13

Bilaga A
Sida 1 (3)

96 b

KLAGANDE

Arla Foods AB, 556579-4400
Box 747
391 27 Kalmar

MOTPART

Länsstyrelsen Kalmar län
391 86 Kalmar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Kalmar läns beslut den 1 mars 2013, se bilaga 1

SAKEN

Beslut att anläggning ska omfattas av skyldigheter vid farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen beslutade den 1 mars 2013 att den verksamhet som Arla Foods AB (bolaget) utövar vid sin anläggning på fastigheten Flodhästen 3 i Kalmar kommun omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Bolaget anser att anläggningen inte ska omfattas av skyldigheter vid farlig verksamhet enligt LSO. Bolaget anför bl.a. att enligt Statens Räddningsverks allmänna råd (SRVFS 2004:8) bör Länsstyrelsen i de fall där det inte finns något aktuellt underlag ta fram ett beslutsunderlag för varje aktuell anläggning, som är av den omfattningen att bedömningen kan göras om en anläggning ska omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet eller inte. Något sådant underlag har Länsstyrelsen inte redovisat. Mängderna av de kemikalier som kan orsaka allvarligt olyckor ligger långt under de kravnivåer som anges i bilagan till förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Varken förordningen eller motsvarande lag gäller alltså för mejeriet i Kalmar. Mängderna av de farliga kemikalierna är för små samtidigt som produkterna inte är klassade som tillräckligt farliga för att orsaka allvarliga kemikalieolyckor. Mejeriet har sedan 1954 varit lokaliserat till den nuvarande platsen men har successivt omgärdats av annan industri och bostäder. Det är drygt 300 meter till närmsta skola. Under de senaste 30-40 åren har inga allvariga olyckor inträffat i mejeriets verksamhet. Mejeriets hantering av kemikalier är redan idag i detalj reglerad genom de villkor som föreskrivs i gällande tillstånd.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 2 kap. 3 § förordning (2003:789) ska Länsstyrelsen, efter samråd med kommunen, besluta vilka anläggningar som omfattas av ägarens eller

verksamhetsutövarens skyldigheter enligt 2 kap. 4 § LSO. Länsstyrelsen har efter samråd med räddningstjänsten i Kalmar kommun funnit att Arla Foods hanterar brandfarliga och miljöfarliga ämnen i sådan omfattning att detta kan innebära en fara för att en olycka skulle orsaka allvarliga skador på människor eller miljön.

Av Länsstyrelsens beslut framgår närmre att ämnen såsom ammoniak, salpetersyra, etanol, myrsyra, natronlut och eldningsolja hanteras i verksamheten som är placerad i närheten av persontäta verksamheter såsom ett handelscentrum, bostäder, kontor samt polishus. En olycka eller ett utsläpp skulle kunna innebära risker för dessa verksamheter. Länsstyrelsen får därmed anses ha haft fog för sitt beslut att bolagets verksamhet innebär fara för att en olycka kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön och därmed ska omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § LSO. Vad bolaget anfört ändrar inte den bedömningen. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 3109/1D)

Elisabeth Lewin

I avgörandet har även nämndemännen Ingemo Eriksson, Kerstin Karlström och Torben Lundholm deltagit.

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

BESLUT
2013-03-01

1 (3)
452-7594-12

Förvaltningsrätten i Växjö

2013 -04- 08

Mål 1357-13
Aktbil 3

Delgivningskvitto

Arla Foods AB
Box 747
391 27 KALMAR

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ

INKOM: 2013-04-08
MÅLNR: 1357-13
AKTBIL: 3

Beslut om att Arla Foods AB:s verksamhet vid anläggningen i Kalmar omfattas av de skyldigheter vid farlig verksamhet som anges i lag om skydd mot olyckor

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 2 kap 3 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) att den verksamhet som Arla Foods AB utövar vid sin anläggning på fastigheten Flodhästen 3 i Kalmar kommun omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Redogörelse för ärendet

Arla Foods AB bedriver tillverkning av ost på fastigheten Flodhästen 3 i Kalmar kommun. Företaget hanterar brandfarliga och miljöfarliga ämnen i så stora mängder att det kan innebära fara för att en olycka skall orsaka allvarliga skador på människor eller miljö.

Länsstyrelsen har haft samråd med Kalmar kommun (räddningstjänsten) som finner att företaget bör omfattas av bestämmelserna i 2 kap 4 § ovannämnda lag.

Arla Foods AB har inkommit med yttrande i ärendet.

Gällande regelverk

Enligt 2 kap. 4 § LSO skall vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka skall orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön, den som utövar verksamheten vid anläggningen vara skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor.

Anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten är skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador.

Enligt 2 kap 5 § LSO skall vid utsläpp från anläggning av giftiga eller skadliga ämnen, om utsläppet kräver särskilda åtgärder till skydd för allmänheten, den som utövar verksamheten underrätta Länsstyrelsen, polismyndigheten och kommunen. Underrättelse skall också lämnas om det föreligger överhängande fara för sådana skador.

Om en olycka som kan orsaka skador på människor eller i miljön inträffar vid en sådan anläggning som avses i 2 kap. 4 § LSO eller en överhängande fara för en

sådan olycka förekommit, skall anläggningens ägare eller verksamhetsutövaren på anläggningen omgående informera den kommun där anläggningen är belägen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB (2 kap. 4 § FSO).

Enligt 2 kap. 3 § FSO beslutar Länsstyrelsen efter samråd med kommunen om vilka anläggningar som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § LSO.

Statens Räddningsverk har givit ut allmänna råd och kommentarer om skyldigheter vid farlig verksamhet (SRVFS 2004:8).

Länsstyrelsens bedömning

Företaget hanterar många farliga ämnen i relativt stora mängder, såsom ammoniak, salpetersyra, etanol, myrsyra, natronlut samt eldningsolja. I och med företagets placering i staden och dess avstånd till persontäta verksamheter som t.ex. handelscentrum, bostäder, kontor samt polishus skulle en olycka/utsläpp kunna innebära risker även för dessa verksamheter.

Länsstyrelsen bedömer därför att den verksamhet som Arla Foods AB bedriver vid sin anläggning på fastigheten Flodhästen 3 i Kalmar kommun, innebär fara för att en olycka kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön och således skall omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § LSO.

Övrigt

Sådan underrättelse till Länsstyrelsen som avses i 2 kap 5 § LSO, skall dygnet runt ske till Länsstyrelsens Tjänsteman i Beredskap (TIB) via SOS centralen i Växjö.

Räddningstjänsten i Kalmar skall genom tillsyn kontrollera att ägaren eller verksamhetsutövaren uppfyller de skyldigheter som framgår av lagen om skydd mot olyckor.

Skulle sådana förhållanden uppstå som kan påverka detta beslut, skall Länsstyrelsen snarast underrättas.

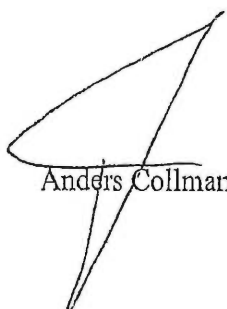
Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Växjö, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har andelningschef Eva Brynolf beslutat, miljöskyddshandläggaren Birgitta Arnesdotter och chefsjurist Lise-Lotte Nordström deltagit samt avdelningsdirektören Anders Collman varit föredragande.

Eva Brynolf

Anders Collman

Bilaga

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

För kännedom

Kalmar kommun:
Kommunstyrelsen
Räddningschefen
Miljöchefen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Arbetsmiljöverket Växjö distrikt

Internt

Miljövårdsenheten, Birgitta Arnesdotter
Rättsenheten, Lise-Lotte Nordström

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.